

19. 3 кошуље без гаћа,
20. 2 пешкира,
21. 1 торба путна под затвором”.

Ове ствари, са већ цитираним писмом, Управа вароши упутила је Његошу по ученицима гимназије Црногорцима: **Стеваном Перовићем и Петром Пејовићем**, који су одлазили кући. Из писма од 13 јула 1849 г., којим је Његош одговорио Управи вароши Београда, сазнајемо да су ствари примљене на Цетињу и предате Пејовићевој родбини.

„Касателно оних ствари, пише Његош, које су у торби путничкој покојника нашле се, и код тамошњега управителства задржане по причини, што Д. Јанковић говори, да су његове, оне су без сваке сумње права сопственост покојнога Пејовића, почем не само његова фамилија, него и његови садругови перјаници по чистој својој совјести исповиједају, да је он одавде полазећи у Србију понео са собом 306 форинти сребром, један брилијантни прстен и једну сребрну пасату, сирјеч сребрниј нож и виљушку с ожицом позлаћеном”.¹⁾

Зато Владика моли Управу, да новце и прибор пошље ради предаје Пејовићевој породици. Управа је поступила по Његошевој жељи, што видимо из њеног писма Владици од 3 априла 1850 г., и ствари послала у Трст по трговцу Манојлу Стефановићу, који их је, по упутству, предао учитељу у Трсту, Дим. Радисављевићу, ради пошиљке у Црну Гору. Радисављевић је потврдио пријем новца и прибора нарочитом признаницом, датираном у Трсту 18 априла 1850 г. Ова признаница је приложена осталој преписци по овој ствари. (ДАБ, Управа вароши Београда 1849 г.) Писмо од 13 јула 1849 г., са Цетиња, носи оригинални Његошев потпис.

Из списка оружја и одијела перјаника Николе Пејовића видимо како су сјајно били опремљени перјаници из доба Његоша. И не само оружјем, које претставља читаво богатство, и гардеробом која такође претставља лијепу вредност, већ и прибором за јело, и то прибором у сребру и позлаћеном кашиком! Сем опанака, несумњиво од сирове говеђе коже, све је првокласно. Можда и нијесу били баш тако опремљени сви Његошеви перјаници, али, по ономе што знамо о томе, та опрема је, углавном, била приближно једнака код свих перјаника.

Д-р Никола Шкеровић

ПОСЈЕТА ЕНГЛЕСКОГ ПЛЕМИЋА ВИЉЕМА БАРНЕТА ЦРНОЈ ГОРИ

(По историској грађи из Државног архива у Задру)

В. М. Г. Медаковић нам прича у своме дјелу „П. П. Његош посљедњи владајући владика црногорски“ (Нови Сад, 1882, стр.

¹⁾ Касателно = што се тиче; по причини = због тога, узроком; пасата = прибор за јело; сирјеч = а наиме.

38 и 39) ово: „1829 г. долазаше на Цетиње један енглески лорд и гледајући на младог Рада, који бјеше благе нарави, скроман, лицепс лица и узраста, уз то бистар и склон к науци — допане му се и заиште га у његовог стрица, да га поведе са собом у Лондон и да га ту воспитава. За младога Рада била је ово највећа радост. Али његов стриц владика, који знаваше што је туђи свиет, туђи обичаи и шта је младост, није се могао склонити дати своег синовца снамс, ђе родитељског надзора нема, ђе свое вјере нема, и да он по повратку у свој врлетни завичај не би био за Црну Гору, нити Црногорци за њега. Тако мишљаше добри и разумни владика“.

Тај енглески лорд који је 1829 г. посјетио Црну Гору и на кога је наш млади Радивоје Петровић оставио тако пријатан утисак да га је хтио повести са собом у Лондон да га тамо воспита, био је енглески племић Виљем Барнет.¹⁾

О његовој посјети Црној Гори сачувана су нам у Државном архиву у Задру два документа. Једно је писмо окружног которског поглавара Ђузепа Пајтонија од 22 јуна 1829 г. Губернијалном далматинском претсједништву, а друго је писмо окружног дубровачког поглавара барона Фердинанда Шалера од 26 јуна 1829 г. Губернијалном претсједништву у Задру. Према тим документима Виљем Барнет је стигао у Дубровник у друштву арамбаше и вице-сердара Бендонија 11 јуна 1829. Барнет је изразио жељу да пропутује Црну Гору и по свој прилици је добио, на заузимање свога конзула, препоручено писмо од руског вице-конзула Јеремије Гагића за митрополита Петра I Петровића Његоша. 17 јуна 1829 г. дошао је Барнет у пратњи Бендонија у Котор. Ту је остао два дана да би сачекао одговор на своје писмо које је био упутио на Цетиње митрополиту Петру I заједно са једним писмом Јеремије Гагића. Петар I га је заиста позвао из Котора да посјети Црну Гору. 20 јуна 1829 г. Барнет се упутио на Цетиње гдје је остао два дана. Приликом његова доласка у Црну Гору приређено је велико весеље. Савјетници Петра I Симо Милутиновић и Матеја Вучичевић и црногорски народ трудили су се да се покажу према њему пажљиви и да му укажу сваку могућу почаст. 22 јуна 1829 г. Барнет се вратио преко Стањевића у Которски округ. У Котору је био најмио један бродич који му је упућен са слугом и са његовим пртљагом у Будву да га тамо сачека. Из Будве се с Бендонијом упутио у Дубровник. Тамо је стигао 25 јуна 1829 г.²⁾ Према извјештају барона Фердинанда Шалера Барнет је донио са собом у Дубровник за Јеремију Гагића и једно писмо од митрополита Петра I. Шалер нас још извјештава да је Барнет био обећао Петру I да ће кроз годину дана поново доћи у Црну Гору.

¹⁾ Упоредити о Барнету: Ровински, Петар II, стр. 186 нап., и Ристо Ј. Драгићевић: Чланци о Његошу, 1949, стр. 55.

²⁾ Све датуме наводимо по новом календару.

О доласку Вилгема Барнета у Црну Гору наредне 1830 г. нијесмо пронашли никакве податке у Државном архиву у Задру. Вјероватно је да се он није више враћао на ове стране.

J. M.

ШТА ЈЕ БИЛО С АУСТРИЈСКИМ ОРУЖЈЕМ КОЈЕ СУ ЦРНОГОРЦИ ЗАПЛИЈЕНИЛИ НА ПАШТРОВСКОЈ ПЛАНИНИ У БОРБИ ОД 2 АВГУСТА 1838 Г. ПРОТИВ АУСТРИЈЕ

Због тога што су аустријски геометри на своју руку поставили знак триангулације у Паштровићима на врху брда Тројице више села Утрага, Црногорци су 2 августа 1838 г., под заповједништвом Ђорђија Петровића, напали аустријске посаде код Гомиле и Видрака и отјерали аустријске војнике. Идућих дана Аустријанци су под вођством једнооког потпуковника Росбаха почели да надиру на Паштровској Планини, али су, невични терену, од Црмничана били разбијени. Том приликом су Црногорци заплијенили извјесну количину аустријског оружја које је Његош с великим задовољством на Цетињу показивао странцима, па штавише и аустријским држављанима. Интересантно би било видјети гдје се налазило то заплијењено оружје.

28 септембра 1838 г. поднио је један извјештај окружни каторски поглавар Габријел Ивачић Губернијалном претсједништву у Задру. Ивачић нам ту прича, између осталог, да је Његош све то аустријско оружје држао скупљено у једном углу своје спаваће собе¹⁾ и да га је са задовољством показивао онима који су га посјећивали на Цетињу („... ed ora le tiene tutte raccolte assieme in un angolo della sua stanza da letto, e con compiacenza le mostra a quelli che arrivano da lui per visitralo») (Задар, Државни архив, Списи Намјесништва за Далмацију 222 б. (ХIIа. Central Akten. 1838) „пр. 3. 8 бр. 1838, 229/ц. п.”).

14 октобра 1838 г. Ивачић је доставио Губернијалном претсједништву у Задру још један извјештај. И из њега сазнајемо да је Његош био смјестио то заплијењено аустријско оружје у једном углу своје спаваће собе и да га је „прије неколико дана“ пренио у посебну собу и ставио скупа с оружјем које су Црногорци у ратним приликама отели Турцима. („Fino ad ora esse erano depo-

¹⁾ Директор задарске полиције Адам Штока саопштава 1 октобра 1834 г. далматинском гувернеру Венцелу Фетеру фон Лилијенбергу: „Причало се да сад владају у Црној Гори највећи неред, мржња, неповјерење и жудња за осветом. Владика се сам налази у неприлици и његова спаваћа соба испуњена је пиштољима и пушкама.” (Задар, Државни архив, Списи Намјесништва за Далмацију: 16 (б. IIа к. Geheime Akten 1834).